

2042

۱۱۱۱
۱
۴۴
۲۲

الحمد لله رب العالمين

چهل حدیث

ایستاد

مجتبی خواجه‌وند عابدینی

سرشناسه: خواجه‌وند عابدینی، مجتبی، ۱۳۶۱
 عنوان و نام پدیدآور: چهل حدیث ایتام/ مجتبی عابدینی؛ [برای] پژوهشکده علوم و معارف قرآنی
 علامه طباطبائی (رحمه الله)
 مشخصات نشر: قم: آستانه مقدسه قم، انتشارات زائر، ۱۳۹۷.
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۴۹۵-۶
 موضوع: یتیمان -- احادیث شیعه -- قرن ۱۴
 شناسه افزوده: آستان مقدس قم - موسسه فرهنگی - اقتصادی زائر
 رده بندی کنگره: ۹۱۳۹۷ ج ۹ / خ ۹ / ۱۴۳ / ۹۷
 رده بندی دیویی: ۲۹۷ / ۲۱۸
 شماره کتابشناسی ملی: ۵۵۶۱۱۰۰

پژوهش و علم، آستان مقدس قم، علامه طباطبائی

چهل حدیث ایتام

مؤلف: مجتبی خواجه‌وند عابدینی

چاپ و نشر: انتشارات زائر

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۸

صفحه آرایشی: وهب محبی

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۶۰۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۰-۴۹۵-۶

دفتر مرکزی: قم / میان شهداء / انتشارات زائر

نمایشگاه دائمی کتاب: حرم مطهر حضرت فاطمه معصومه (ع)

صحن صاحب الزمان (عج)

فکس: ۳۲۹۴۱۹۴۲

تلفن: ۳-۸۵۱-۳۲۹۴۰

در تلگرام با ما به روز باشید: Telegram channel :

@entesharatzairoom

* حق چاپ محفوظ است *

فهرست

۵	 مقدمه
۱۰	 پیش گفتار
۱۴	 قرآن و حقوق یتیمان
۱۵	 ۱. حرام خواری و اختلاس
۱۶	 ۲. کینه خوردن مال یتیم
۱۷	 ۳. رسولان خوردن مال یتیم در قیامت
۱۸	 ۴. تجسم قیامتی خوردن مال یتیم
۱۹	 ۵. عذاب ابدی برای خورنده مال یتیم
۲۰	 ۶. مسلط شدن ظالم بر خورنده مال یتیم
۲۱	 ۷. ترحم بر یتیم شرط ورود به بهشت
۲۲	 ۸. ثواب نوازش یتیم
۲۳	 ۹. سایه عرش پاداش حامیان ایتام
۲۴	 ۱۰. خانه‌های بهشتی
۲۵	 ۱۱. همنشین پیامبر ﷺ در بهشت
۲۶	 ۱۲. لرزش عرش خدا با اشک یتیم
۲۷	 ۱۳. نوازش یتیم سبب نرم شدن قلب
۲۸	 ۱۴. خدا حساب‌گر مال یتیم
۲۹	 ۱۵. دو گناه بزرگ
۳۰	 ۱۶. هرچه بکاری همان درو می‌کنی
۳۱	 ۱۷. مهربانی به یتیم
۳۲	 ۱۸. توصیه پیش از مرگ
۳۳	 ۱۹. حبس باران

۲۰.	تربیت یتیم.....	۳۴
۲۱.	استفاده از هدیه‌های مردم به یتیمان.....	۳۵
۲۲.	مقدار هزینه ماهیانه بر یتیم.....	۳۶
۲۳.	غرض گرفتن از مال یتیم.....	۳۷
۲۴.	زکات مال یتیم.....	۳۸
۲۵.	زکات فطره در مال یتیم.....	۳۹
۲۶.	سرد تجارت با مال یتیم.....	۴۰
۲۷.	زمان تمام شدن ولایت وصی.....	۴۱
۲۸.	میزان تصرف در مال یتیم.....	۴۲
۲۹.	شراکت با مال یتیم.....	۴۳
۳۰.	حبس مجازات خورنده مال یتیم.....	۴۴
۳۱.	زمان تمام شدن یتیمی یتیم.....	۴۵
۳۲.	تصرف سرپرست در اموال ایتام.....	۴۶
۳۳.	دو عقاب برای خوردن مال یتیم.....	۴۸
۳۴.	علل حرمت تصرف در مال یتیم.....	۵۰
۳۵.	علت حرمت تصرف در مال یتیم.....	۵۲
۳۶.	شرط تجارت با مال یتیم.....	۵۴
۳۷.	رعایت مصلحت مال یتیم.....	۵۶
۳۸.	مقام حامیان ایتام.....	۵۸
۳۹.	شرط هم غذا شدن با یتیمان.....	۶۰
۴۰.	توبه برای خورنده مال یتیم.....	۶۲
	منابع.....	۶۳

مقدمه

قال الصادق عليه السلام: اعْرِفُوا مَنَازِلَ النَّاسِ عَلَى قَدْرِ رِوَايَتِهِمْ عَنَّا! جایگاه مردم را با میزان نقل حدیث از ما بشناسید.

قرآن و حدیث و سخنان پیامبر گرامی صلی الله علیه و آله و اهل بیت آن بزرگوار، دو ستون فرهنگ و اندیشه و اخلاق و احکام اسلامی است. قرآن و حدیث پلکان عروج انسان‌ها و میزان تشخیص حق و باطل در زندگی فردی و اجتماعی است. گراوری، تفکر، تدبر و فهمیدن و تحقیق و تبویب و شرح و تفسیر و حفظ قرآن و معارف حدیثی و نقل آن در محافل مؤمنان و چاپ و نشر کلام خدا و گفتار معصومین علیهم السلام از توفیقات

بزرگ الهی به گروهی از مؤمنان است که در طول تاریخ تداوم داشته و همیشه گروهی قاری و حافظ و محدث و مفسر و مترجم و استاد علوم قرآن و حدیث در جای جای کشورهای اسلامی حضور داشته و در مساجد مدارس و مجالس دینی، کلام خدا و سخنان موصوفان را به فرزندان اسلام می‌آموختند و به تدریس قرآن و حدیث اهتمام داشتند و سخنان اهل بیت را منتشر می‌کردند. اخیراً در صداوسیما و فضای مجازی، برخی جوانان و اندیشمندان امت، پرچم فرهنگ و علوم قرآنی و حدیثی را بر دوش گرفته‌اند و با نشر معارف آسمانی، در اصلاح فکر و اخلاق و رفتار، می‌کوشند.

بدون تردید سعادت دو جهانی امت اسلامی در گروه قرآن‌شناسی و حدیث‌شناسی و عمل بر اساس

این دو گوهر آسمانی است.

حدیث خوانی و ترجمه و تفسیر و تفقه و تدبر در کلام نور، دل‌ها را نورانی، اندیشه‌ها را روشن و رفتار و گفتار مسلمین را اصلاح می‌کند.

یکی از توفیقات الهی به مسئولان آستان مقدس حضرت معصومه علیها السلام چاپ و نشر آثار ارزشمند حدیثی از جمله چهل حدیث‌های موضوعی کوتاه و کاربردی است که چهل عنوان آن در سال‌های ۱۳۸۷ تا ۱۳۸۹ ش، منتشر و سپس در کتاب ارزشمند «گلستان حدیث» توسط انتشارات زائربه زیور چاپ آراسته شد. در سایه عنایات حضرت فاطمه معصومه علیها السلام و رکات حوزه مقدسه قم. در مدتی اندک مجموعه دیگری از چهل حدیث‌ها با یاری گروهی از اهل قلم حوزه فراهم آمد و توسط دو ارزیاب همکار حجج اسلام

استاد جواد محدثی و محمود مهدی پور مورد بررسی و دقت قرار گرفت.

برای پیشگیری از تکرار و رعایت جامعیت هر چهل حدیث در موضوع خاص خود و دقت در معنای حدیث آیین نامه‌ای فراهم شد و از بین صدها حدیث، چهل کلام نورانی توسط مؤلفان گرامی انتخاب، عنوان گذاری، ترجمه و اعراب گذاری و آماده صفحه آرایی و انتشار گردید.

مجموعه‌های حدیثی به دلیل جایگاه بلند عترت (علیهم السلام) در قلب امت اسلامی و با توجه به نیازهای روز و کوتاهی عبارات و مصونیت از افکار شخصی و گروهی به سرعت مورد قبول افکار عمومی قرار می‌گیرد و بارها تجدید چاپ می‌شود. این دفتر حدیثی، حاصل تلاش برادر گرامی آقای مجتبی خواجوند عابدینی است

که در موضوع ایتم، شما را مهمان کلام نورانی اهل بیت (علیهم السلام) کرده است. امیدواریم مورد استفاده خوانندگان گرامی قرار گیرد.

در پایان با سپاس از حمایت‌ها و رهنمودهای سازنده تولیت محترم آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام) حضرت آیت الله سید محمد سعیدی دامت برکاته و تلاش‌ها و زحمات معاون محترم فرهنگی و جناب حجت الاسلام والمسلمین محمود مهدی‌پور دامت توفیقاته و دیگر همکاران عزیز پژوهشگر و انتشارات را ارج می‌نهم.

رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ
قم - آستان مقدس حضرت فاطمه معصومه (علیها السلام)
پژوهشگر علوم و معارف قرآنی علامه طباطبائی

میش کفتار

یتیم در لغت و تفسیر کسی است که در کودکی پدرش - نه مادر - را از دست داده باشد.^۱ از دست دادن پدری که تکیه گاه فرزندان است تاریکی آینده را برای فرزندان دوجندان می کند. کودکانی که توان مدیریتی ابتدایی ترین مسائل فردی خود را ندارند باید اموال و دارایی های خود را از دست رهنمان حفظ کنند. بی مهری ها و بی اعتنایی هایی که در فرهنگ جاهلی نسبت به حقوق ایتم صورت می گرفت و آنان را از حقوق ابتدایی مثل حفظ اموال و ارث محروم کرده بود سبب شد تا هیچ جایگاه اجتماعی برای آنان در نظر گرفته نشود.

۱. مفردات ألفاظ القرآن، ص ۸۸۹؛ المیزان فی تفسیر القرآن، ج ۹، ص ۸۹.

ظهور اسلام و نزول آیات قرآن و رفتارهای زیبای پیامبر ﷺ رحمت سبب شد تا یتیمان از اسارت و ظلمت اجتماع آن روز خارج شده و به آینده امیدوار شوند. آیات و روایات معصومین علیهم السلام به زوایای مختلف اخلاق، احکام این دسته از محرومین از دو جنبه مثبت و منفی پرداخته است. محبت کردن به ایتام، دست کشیدن بر سر آنان، هم غذا شدن و همنشینی با آنان، کیفیت تربیت آنان، معامله کردن و زکات اموال آنان، میزان تصرف و... بخشی از این دستورات دینی است. به جای سپردن ایتام به یتیم خانه ها باید منزل را جای یتیمان کرده و با آغوش گرفتن آنان کمبودهای ناشی از فقدان ابویان را جبران شود.

از آیات و روایات استفاده می شود که پاسداری از حقوق یتیمان و مراعات حقوق مادی و معنوی آنان

فریضه‌ای بزرگ است و در صورت عدم عدالت و رها کردن آنان و تصرف به ناحق و ظلم کردن، خداوند متعال همان شیوه را بر شخص ظالم و یا فرزندان وی اعمال می‌کند. آموختن اخلاق و آداب اسلامی و نیز تعلیم احکام در کنار مهرورزی به آنان نه تنها کمبودهای شخصیتی آنان را جبران کرده بلکه بر آگاهی‌های دینی آنان افزوده و زمینه به کمال رسیدن آنان را فراهم می‌کند.

پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله فرمود: شدیدتر از این یتیمی که از پدرش جدا گشته، یتیم و بی سرپرستی است که از امام خود جدا شده است و دسترسی به او ندارد و احکام ابتدائی از قوانین دینش را نمی‌داند. از شیعیان ما، هر که عالم به علوم ما باشد در حالی که ما را ندیده است و یتیمی در کنار اوست، اگر او را به شریعت ما هدایت و

ارشاد کند، با ما خواهد بود.^۱

همان گونه که حضرت امیر علیه السلام محمد بن ابی بکر را از دوسالگی، تحت تربیت خود قرار داده و دربارہ او فرمود: «محمد از صلب ابوبکر اما تربیت شده من علی است».^۲ او شاگرد برجسته مدرسه علوی است که در سن ۲۷ سالگی در دفاع از ولایت به شهادت رسید.

مجتبی خواحوند عابدینی

۱. بحار الأنوار، ج ۲، ص ۲.

۲. شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، ج ۶، ص ۵۳.